

A' ROMAI CSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indult BÉTSBŐL Pénteken 28. Oktoberben 1791.

Mindenféle Belső Tudósítások.

Már több egy hétnél, hogy napfényt nem látunk Bétsben. A' nagy sár, a' hideg széllel járó nedves levegő egészen elkedvetlenítette már a' Bétsieket. — A' nyáron olly nagy szárazságunk vala Austriában, hogy sok helyeken a' nap csak nem minden nedvességet kiégetvén, a' Práteri Dunának edgyik ágán csak 3 héttel is ez előtt minden *Mosesi* mesterség nélkül, száraz lábbal járnak vala a' Szarvasok által; de már most ennek-is annyira töltenek partjai, hogy ha a' felső havasokon hirtelen egy nagy hó találna le hullani, az árviztől félhetnénk. — Valamint minden áldást, ugy Görög Dinnyét is annyit és olly nagyokat termett vala Magyar Országban a' Bujalkodó Természet az idén, hogy azt még máig is mind bé nem takaríthat-

ták a' mezőkről sok helyeken. — Szathmár Vgyének némely határaiban, hasonló első idők járván, nyakig járnak a' sárban.

Az eléggé esmeretes Báró Trenkről az a' közönséges hír Bétsben, hogy a' Hadi Tanács végezése szerint, a' minapi hibájáért Penziojától megfosztván, azt Felséges Urunk Feleségének és gyermekeinek adta volna. — Azon hamis Bankó-tzedulákok tsinált Status Gonosztévője, ki már egy néhány hónapoktól fogva fogságban tartatik, nem régiben 40 elztendei fogságra *Kuffsteinba* küldetett. Ez egy nevezetes ifjú Órás mester lévén, az ötöt vallató Itélőszék előtt azzal mosdotta bűnét, hogy ő valamely mesterséget talált volna-fel, melly által az óra tsinálást a' leg-nagyobb tökéletességre lehetne vinni, és az ehez tartozó eszközöknek meg szerzésére lévén tehetetlen, úgy vetemedett legyen a' *Bankó-tzedula* tsinálásra. Ez ő Felségének tudtára esvén, a' mondatik, hogy ezt felelte volna: Egy Státus Bűnöse büntetetlen nem maradhat; de ellenben egy Státusnak használható embernek-is el-vezni kár volna; hogy azért ezen Gonosztévőnek többé a' Státus ellen hibázni ne lehessen, legyen *Kuffsteinban* 40 elztendéig fogságban; de azonban, hogy a' Státusnak használhasson, a' *Kuffsteini* Komendánsnak parantsolatot adott, hogy minden szükséges eszközökét szolgáltatalsanak néki, melly szerint a' Státusnak hasznára lehessen, és a' maga mesterséges találmányát tökéletességre vihesse, és segítő Legényeket-is adjanak melléje.

Midön a' Frantzia Követ nem régiben az Udvarban jelent volna meg *Audentzián*, mindeneknek tsak reá vala szemek függesztve. Ennek minden készülete tsinos, de minden pompa nélkül való és edgyügyü vala. A' Kotsiján vala a' Frantzia Ország tzi-mere. Az ő Tselédji közzül egyiken sem vólt *Liberia*, hanem letét-kék Frantzia polztó köntös veres hajtókával: fekete salavári, és paputtsokon atzéltsatt, és a' mondatik, hogy a' Frantzia Királynak-is minden Udvari Tselédjei ezen köntöst viselik. —

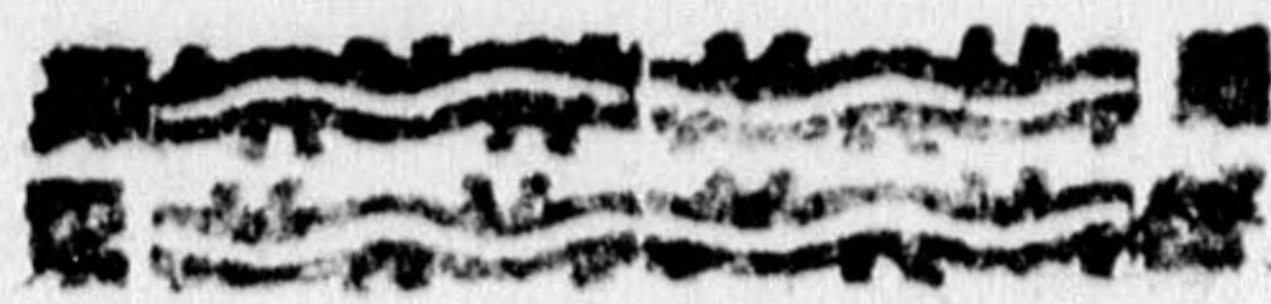

A' Frantziák hoztanak vala-bé minden rend-kivül való pompát és módit *Europába*, és most tsak alig ha ők nem lélnék azok, kik a' bujalkodó köntöft, magok példájok által temetik el.

Ha valahol eladó portéka vagyon, már nyűsög a' 'Sidó körülötte. Még 5000 darab tabori szekerek mellett szolgálk lovak vagynak eladók; melyeket átaljában 10 — 10 forinton akart megvenni egy 'Sidó Kompania, de ő Felségének kegyelmes feleletje e' vala: lok szegény parázsi emberek v. szették el lovaikat ezen háboruban, jobb ezeknek jussanak lovak, mintsem a' 'Sidóktól szegények 23 árron kéntelenittelsenek hozzá jüni. Lám, hogy egy Kegyelmes Fejedelemnek minden igyekezete az ő népének boldogsága!

A' nem régiben Fegyvertár mesternek neveztetett N. Magyar Királyi Tisztörzö Sereg fő Kapitánya Uralkodó Hertzeg *Eszterházy* minden órán a' *Szent István* Nagy Keresztes Rendjével fog megtiszteltetni. — *Grassalkovits* ő Hertzegségének egy fia kezét foga és el-mátkáfttá a' napokban Hertzeg *Eszterházy* Antalnak egy Leányát; kik között tsak akkor lélzen-meg az egybe kelés, minekutánna az ifju H. *Grassalkovits* Európának bizonyos határait feljáván, vizsgálja tér. — — Minden órán várjuk Bétsbe a' Kolonai Választó Papi Fejedelmet; ki a' jövő egész Fárságon Bétsben fog mulatni; több nagy Vendégjeinkel edgyütt. — — Generál Major *Hübel*, ki 1500 forint Penzioval nyugodalomra lépett vala, most 4000 forintal *Pétervárad* Komen-dánsá tétetett. — A' fenn említett Báró *Trenkröl* azt beszéllik, hogy Frantzia Ocszágba kívánna menni, hogy ott az egész Világtól szabad lévén, szabadon irhatna és beszélhetne — mennyi telik belöle, ez után válik-el. — Ma reggel hóvá vált az első, és nagy szél-vészfel havaz Bétsben; de a' melly azonnal vízzé válik. A' leg-szomorubb és tsunyább időnk vagyon itten.

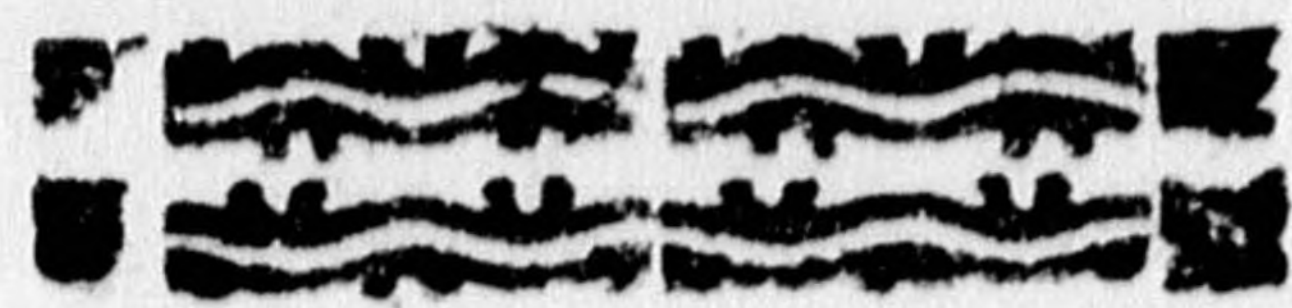
Lüttikhböl Okt. 14-dikén az iratik, hogy egy Okt. 4 dikén költ *Decretum* által még 21 izemél-

lyek estenek fogságba; kik között találtatik Printz *Ferdinánd Maximilián Rohán*, Gróf *Carnenburg*, G. *Berlymont* 's. t. mint az utolsó Pártütésnek fejei; és most Törvény alatt vagynak. — A' *Szisztovi* Békelesség kötés szerint *Brünni* fogságából szabadon bocsátott Moldovai Hospodár H. *Ipsylandi*, Okt. 18-dikán ment Posonyon keresztül Konstantzinápoly felé, hól Felesége és gyermekei vagynak.

Egész Belgiumban kész a' tsendesség, tsak a' malzlagos Brabántziaiakban van még meg a' kemény ellenkezés; melly szerint a' több Tartományoknak edgyezésekre állani nem akarnak. — A' Belgiumi Fels. Császári Királyi Ki kötő-helyekben, a' Gubernátor parantsolattyára, mellyet Felséges Urunk a' Frantzia Király kérésére tselekedett, megengedettett, hogy a' Frantzia Nemzet Tzimerét és Zászlóját viselő hajók bé-bocsátassanak; de itt a' Császári Politziára ügyeljenek.

A' Török Császár a' Belgrádi Püspöknek Érseki Titulust, rangot és hatalmot adott, és megengedte, hogy a' Serviai Keresztények ennek utánna Templom építésre az engedelemért Konstantzinápolyba menni ne köteleztessenek, hanem épithessenek a' magok tettzéseik szerint. — Hertzeg *Potemkin*-is minden igyekeztét arra mondatik, az Oroszok és Törökök között *Husch* nevezetű *Oláh* városotskában folyó békelesség szerződésben fordítani, hogy a' *Moldvai* és *Oláh* Országi lakosokat mentől jobban lehet bátorságossá tégye a' Törökök ellen. A' többek között e' két nevezetes punktumokat is meg akarja erősíttetni u. m. 1-ben, hogy ezen Országokban a' régibb kötések szerint, mellyek szerint ezek magokat a' Török Uraság alá adták, Mahumedánusok ne lakhassanak, 2-szor, hogy Püspököket ne a' Porta, hanem az Ország tégyen magának.

*Mélt. L. Báró M. Gy. M. Kemény Sámuel Ur Ngá-
nak F. N. Torda V-megyéhez tartott Beszéde Fő-
Ispányi Bé-iktattatásának Napján. Tordán 28 dik
September.*

Tekintetes Nemes Vármegye!

Ha meg gondolom mái számos egyben sereglé-
sünknek nevezetes okait, Gyűlésünknek Tárgyait;
ha meg gondolom édes Hazánknek Ősi Törvényein-
ken fundáltt Szabadságát; ha meg gondolom, a'
minden *Europai* Birodalmok között, minden tekin-
teteket egyben véve, csak nem leg-hatalmasabb
Frantzia Birodalomnak, a' Szabadság arany betük-
re méltó Nevének, némelly rész-szerint meg-hevültt
agyu, rész szerint magok Bóldogságokat, a' Köz-
Bóldogság egyben omlott poraira építeni törekedő,
zavaros vizben halászó, rövid el-látásokban idébb
vagy hátrébb bizonyoson meg tsalatkozó, 's végre
az egészszel együtt keserves inségre jutó emberek ál-
tal, balra magyarázott értelmével siralmas állapot-
ra jutását, 's más Birodalmaknak-is, hasonló esz-
közök által, hasonló nyomorútt sorsal fenyegetteté-
sét. Ha mind ezeket jó móddal meg gondolom, mi-
ről szólhatnék Tekintetes Nemes Vármegye! mái
Gyűlésünkben nagyobb illendőséggel, mint a' Köz-
bóldogságot gyámolgató, 's annak el érésére egye-
nes ösvényen bátor lépésekkel vezérlő Arany Sza-
badságnak, a' Köz Bóldogság' leg-vezedelmesebb
métellyétől, a' Fejeket nem esmérő törvénytelen
Szabadságtól meg-külömböztető bélyegeiről, Ca-
ractereiről, és egy törvényes Szabadsággal biró Ne-
mes Nemzet igazgatásának, egy rab szijjakra fűzött,
el-nyomattatott Nemzet Kormányozásánál sokkal
kedvesebb, sokkal kellemetesebb, és magára az U-
ralkodóra nézve is, gyönyörűségesebb, 's bátorsá-
gosabb vóltáról.

Belé öntötte a' Természetnek bölts alkotója min-
den állatokba a' Szabadságnak ösztönét; belé ön-
tötte ezt az egymással társalkodásnak ugyantsak
sziveink.

sziveinkben öntött ösztöne által mérséklett, 's ugyan ezen okból az okos elmével élni akaró embernél, minden veszedelmes következtől megtisztított, 's ártatlanná tett Nemes Ösztönt az emberbe-is. A' hól már ezen Nemes Ösztön, a' Társalkodás Törvényeihez szabattatva, ezek által illendőleg mérsékeltetik, ott van a' Köz Jót elközlő, az Országot, annak minden Tagjait boldogító *Szelid Szabadság*; a' hól ellenben a' Társalkodás Törvényei által hágattatván, ki-ki a' maga gyakran hibás agya, 's megveztegettetett szive szerint kíván szabad lenni, a' Természeti egyenlőség eredeti állapottyában volt, de az okossággal fel ruháztatott, maga kárán tanulni, 's pallérozódni kezdett embertől vadságáért csak hamar felhagyott szabadságot pengetvén tisztátalan ajkain, ott az igaz Arany-Szabadságnak számkivetésben küldésével, a' Közönség Boldogságát, mindent elpusztító árviz módjára fel forgató, a' Törvény szabályját agyarára vett, 's azzal nem gondoló *Vad Szabadság* foglal magának, mindeneknek, kevés elzárók alatt végső inségre juttatásávk, helyet; Az hol pedig a' Társalkodás Törvényeinek törvénytelen keletin fellyül ki-terjesztésével, a' szabadság felettébb meg-szorítatik, ott nyög a' leg-nehezebb lántzoknál keserveesebb terhet hordozó Nép, a' Törvényeket esmerni nem akaró, 's azoknak Szentségeit lábaival tapodó, mindeneiket egyedül a' szabados tettéstől fel függesztő Uralkodás vagy is Despotismus szenvedhetetlen vas páltzája alatt, 's titkon sehajtoz szabadulásáért.

A' *Szelid Szabadság*' kellemetes Szárnyai alatt, a' Polgári Társaság fenn állására szükséges Törvényeket megtartván, ki ki tsendesen élhet Ösről maradott, vagy tulajdon szorgalmatossággal keresett Javainak háznáival, nem félhet törvényes Jussainak mások által megsértetésétől, vagy ha történék is azoknak megsértése, bizonyos előre annak, a' külső Tisztviselők által, Törvény úttyán lejendő meg orvosoltatásáról, 's előbbeni Jussaiba vizsgálta tételtetéséről; meg-adja kinek kinek a' magáét,

gáét, az alatt a' bizonyos bizodalom alatt, hogy más sem vonja el tölle tulajdonát. Nintsen itt sem tiztelet 's betsület, sem egyéb világi vagyon felett, rendes Törvény folyamattján kívül, versengés, a' jó indulatú Polgárok között; a' rossz indulatúak pedig, a' büntető Törvényeknek zabolája által rendben tartatnak, melly jó rend fenn tartásának Törvényes Or-állói, 's hathatós eszközei, a' külső Tiztviselők. Nem hallatik a' keserves Özvegynek, 's születésével nyert földi gyámolaitól meg fosztott árváknak, az erőszaktól el-nyomattatásán siránczó nyögése. Nem panaszol a' Tiztviselő a' Köz jóra intézett munkás' fáradozásával érdemlett tizteletének, 's a' Törvényeken fundált hozzá köteles engedelmeségnek el-vonásán; nem panaszol a' nép is a' Tiztviselők törvénytelen erőszakoskodásáról. A' Törvénynek önként ki ki engedelmeskedik; törvénnel ellenkező dolgot senki nem parantsol; bődög ki-ki, minden felől tökéletes bátorságban élvén; bődög az Ország is, mellynek minden jó fiai bődögök. Nem vonatik meg a' Törvények tartása szerint kormányozó jó Királytól az egyenes hiveség, fiúi bizodalommal elegyedett, 's az által nagyobb mértékre nevedett forró szeretet, 's tökéletes tiztelet; a' minden jókkal köz bődögságban magát érzékenyül gyönyörködtető, valósággal bődög Király is, a' Törvénynek tizteleté, igazságá, irgalmalságá, 's alatta valóihoz viseltető Atyai buzgó szeretete által kapsollya, 's szorittya el-válatatlanul ezeknek sziveket magához.

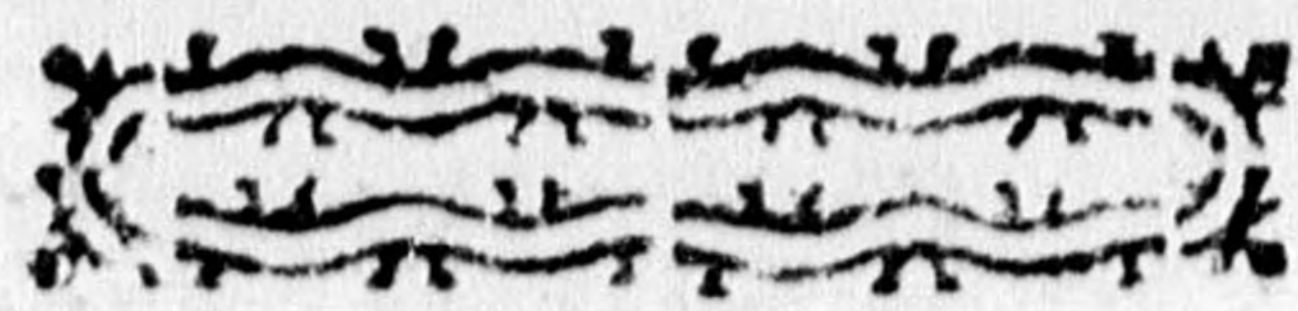
A' Szelid Arany Szabadságnak valósággal arany idejét igyekezem Tekintetes Nemes Vármegye! darabos etsetemmel le rajzolni. Vajha szerentsés lehettem volna, hogy nem tsak nyelven pengetett, hanem tselekedettel, 's valósággal gyakorlandó hivy követésre indító eleven szeretetét önhettem volna ezen drága Kintsnek, kinek kinek Nemes Gyülésünk tagjai közzül, szivébe! Közelitem, ugy vélem, T. N. Vármegye tzélomat, 's méllyebben meg-gyökerztetem ezen még hamvainkban is tizteletet érdem-

lő Ősseinkről reánk által szállott szent Törvényeinkben mély gyökeret vert hazafi plántának, a' szelid szabadságnak munkás szeretetét sziveinkben, ha az ezzel éppen ellenkező, a' Polgári Társaság Törvényeit szentség törő lábakkal tapodó, meg szelidíthetetlen *Vad Szabadságnak*, kívül ugyan, a' megvakíttatásra könnyen hajló, rövid el-látású elmék előtt szépeknek tettző, de belől igen veszedelmes, és a' Polgári erköltsi tett tsontjainak egyben köttetését el-olozató, pokol-béli méreggel meg-rakott gyümöltseit, mint a' szelid szabadságnak meg-kü-lömböztető béllyegeit a' T. N. Státusok előtt le-raj-zolom. Sietek azért czélomra; vajha minden utálatosságait fel fedező, a' még egészzen meg nem vesztegettetett szivet iszonyító képét állathatnám a' Tek. N. Státusok eleiben, mellyet gyenge tehetségemtől éppen nem remélhetek, tudom nyertes lépések igyekezetemben.

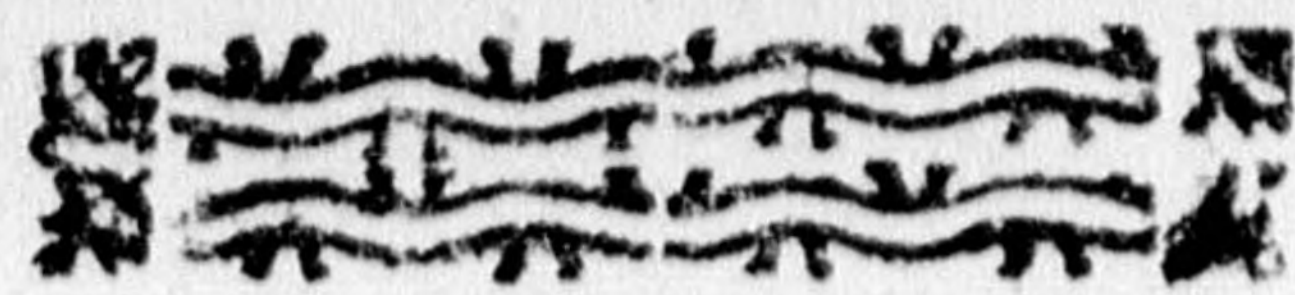
A' *Vad Szabadságnak* véres zászlója alatt, az egyenlőségnek értelme felett megszűze ki-terjesztetvén, ki ki egy mértékűnek, hasonló hatalmunak véli magát lenni előljáróival, kiket ollykor maga váiafított arra, hogy a' jó rend eszközlésére, nékie 's másoknak is parantsollyanak. Az ezen édes, de tsalfa képzelődésekben el-merült nép, nem szenvedheti a' Felsőbb hatalmat, mindent maga akar tsinálni, tanátskozik, végez azok helyett, kiket annak előtte a' Kormányozásra maga bizott volt meg; végzéseit a' Tisztviselők helyett, tökéletességre viszi; Itélő Biráit a' Birói hatalomtól meg fosztja, 's erőszakos tselkedetei, 's azoknak dühös követke-zései által, a' Polgári Társaság fenn-állására el-kerülhetetlenül szükséges virtusnak, a' Törvényhez vonzó engedelmelességnek magvát, a' szivekből ki-irtja. — Nintsen már itt a' Tanáts Végzéseinek semmi ereje, ki töröltetett a' nép szivéből a' Tisztviselőknek tekintete; oda van a' Tanátsban ülő személlyeknek, 's ezzel együtt az öregeknek, Atyáknak, 's az ezeknél jobb sorsot éppen nem érdemlő Férjeknek, 's Cselédes Gazdáknak tisztelete, félel-me,

me. Meg-szereti ki ki tsak hamar, az előre nézni nem szokott nép között, ezt a' rendeletlen Vad szabadságot, 's nem engedelmeskedik; a' Kormányon ülök látván Rendeléseiknek sükeretlen vóltát, belé unnyák parantsolni. Meg-oldattatván e' szerint a' Társaságnak leg-szentebb kötelei, oda van az Országot boldogító jó erkölts, nints függés, nints az omladozó tagok közt egyelség, számkivetésben küldetett a' jó rendnek, 's az ezt eszköziő Törvényeknek szeretete, 's tsak helyen helyen maradott-meg az el-nyomattatott Virtusnak alig esmérhető nyoma; iszonyító eszközeit, az illyen, az eredeti egyenlőség, 's azzal a' szüntelen egymással háborgás állapottyára erőszakoson vizsgálta tért, omladozó félben lévő emberi társaságnak, nem tartom szükségesnek T. N. Vármegye! le-írni. Elég rémitő példa erre Frantzia Ország, holott, a' mint a' szárnyáló Levelekből ki ki tudhattya, a' Királynak, a' Királyi Házból valóknak, a' Papoknak, a' Nemességnek, a' Kormányozó, és Itélő-székeknek, minden Jussai, a' minden felsőbb hatalóm, 's következés képpen Törvényes Előljárói ellen fenekedő nép dühösége által fel forgattattak; a' Törvény lábbal tapodtatott, sok ezer, nagy részint ártatlan személyek, a' meg bódult, magával nem bíró nép dühöségének véres áldozatává lettek; és az hól, a' már két esztendőktől fogva tsak nem szakadhatatlanul gyakorlott kegyetlenkedések, gyilkosságok, palztítások, tolvajlások, 's több hallatlan erőszak tételék még most sem szünnek; 's emberi mód szerint szólva nem is fognak, a' Törvényes jó rend mellett haszon vehető, most az egymással társalkodásra hajló emberi természetet le-vetkezett sok hazafiaknak ki-ontott vérekből eredő víz özön nélkül meg-szünni.

A' tsupán szabados tettzéstől fel függesztetett Uralkodás, (Despotismus) járma alatt nyögő, és egy olyan Orzágnak, mellyben a' vad szabadság vert magának félszket, állapottya között, tsupán az a' különbség, hogy itt az egész nép kegyetlenkedik

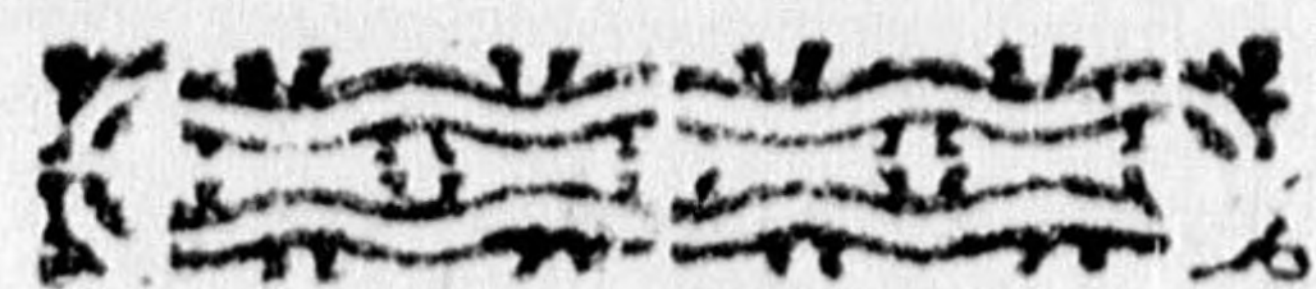

Kedik a' Törvényen, 's azon fundált jó renden, amott pedig az Uralkodó, 's az Uralkodó körül forgolódo, a' *Naddly* Léányainak példája szerint, soha a' nép által ki nem elégithető, Udvari emberek Tyrannulsai a' Törvénynek. Erőszakos mind a' kettőnek állapotja, lehetetlen hát, hogy mind a' népre, mind az Uralkodóra nézve, veszedelmekkel tellyes ne légyen. Ha lágyára esett az Uralkodó, a' nép, a' körülötte lévőknek telhetetlensége által, mindenéből ki-fosztatik, siralmas inségre jut, melyet nyomban követ a' kétségben esés, mellyből jó, az emberi társaságra még soha sem származott: Ha talpán álló ember, 's tudja az Igazgatásnak szemfény-vezető mestersége által, alatta valóit, a' megvakított állapotjában tartani, viheti ugyan az igazgatást, de az engedelmeiségnek rugója a' félelem, nem a' szeretet lévén, sokkal nagyobb gondal, 's maga részéről szüntelenül gyötrő rebegésben vagyon, hogy ha alatta-valóinak valamely nem vélt történet szemeket megnyitja, vége lésszen erőszakos Uralkodásának. De végzem T. N. Vármegye! erről való Beszélgetésemet *Senecának* ama bölts szavaival: *Ubi non est pudor, nec cura juris, sanctitas, pietas, fides, instabile regnum est.*

Elmondott szavaimból meggyőződött, úgy vélem ki-ki, állatásomnak igazságáról, hogy egy szelid szabadsággal bíró Nemzetnek törvényes igazgatása sokkal könnyebb, sokkal bátorságosabb, mint sem egy elnyomattatott, szabadságáért titkon esekedő, 's annak első alkalmatossággal magának megszerzésére, az erőszak útján-is szerentsét próbálni kész Nemzetnek, a' Törvény sarkából kivetett, 's az eltörésnek nagyon kitétetett törha rugóju Kormányozása; nem szollok azért többet, Superlátot vonván a' Despotismusnak több iszonyító Utálatossági eleiben.

A' *Szelid Szabadságnak* valék jóvallója T. N. Vármegye! eddig folytatott tsekély beszédemben, ugyan ezen kedves arany szabadságnak, mellynek mo a' Királyi Kegyelem, ezen N. Vármegyében

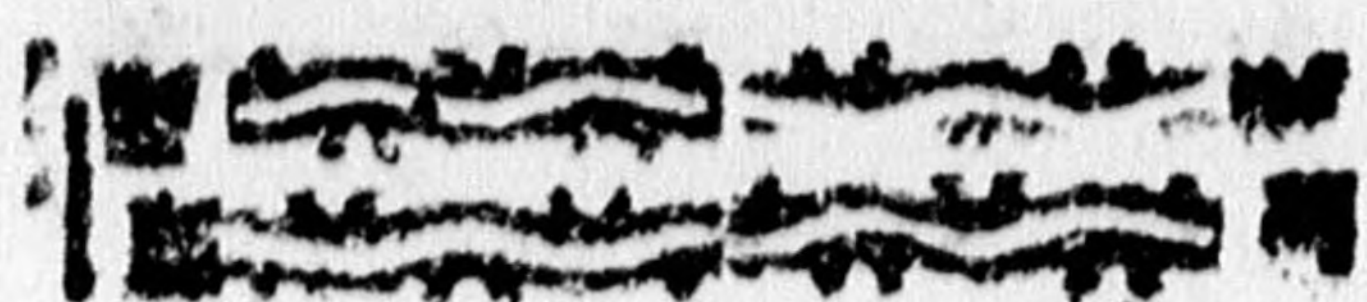
Ör-állójóul rendelt, törekedem szakadatlanúl, mind
 addig, míg az Isten bölts Gondviselésének tettik
 engemet mostani Hivatalomban meg-tartani, hiv-
 elzközlője, 's fenn-tartója lenni. Egy ilyen szabad-
 sággal bíró nép kormányozásának, akár melly pró-
 bát ki-álló rugói, a' szeretet, és az azzal együtt
 járó bizodalom: kérem azért a' T. N. Statusok'
 tsalfa tartózkodást nem esmérő Nemes Magyar Szi-
 vekbe vetett tökéletes bizodalommal a' T. N. Sta-
 tusokat egyen egyen, szives szereteteket, 's azon é-
 pült bizodalmaikat, mellyre eddig méltóztattak, én
 töllem ne vonják meg. Meg-másolhatatlan Törvé-
 nyemmé tészem én is, valamint eddig, ugy ezután-
 is, szeretetet (zeretettel, jót jóval, bizodalmat bizo-
 dalommal bizonyítani, 's azokat, kik maok is,
 az egész N. Vármegye böltségát, Törvényeink-
 ben, 's törvényes erejű szokásainkban keresvén, 's
 találván-fel, a' Törvénynek, 's a' Törvényen fun-
 dált szelid szabadságnak munkás tisztelői, mint leg-
 szivesebb barátimat ugy nézni. — Nem léznek
 T. N. Vármegye az én ajtaim, a' törvényes segede-
 lemért hozzám folyamodok előtt, soh-is bé-zárol-
 tatva; folyamadék azért ki ki minden tartozko-
 dás nélkül én hozzám, 's keresse sérelmének tör-
 vényes orvoslását. Ezt tselekedvén egyen egyen,
 's e' ként a' szelid arany szabadságnak Törvényeit
 hiven követvén, koftolni fogják Tek N. Statusok,
 Kedves Véreim! ennek kellemetes gyümölseit, e-
 géltszen belé édesedvén, érezni fogjuk mind mi,
 mind késő maradékaink, N. Megyénket, 's annak
 minden jó tagjait böldogító kedves következéseit, 's
 meg fog ki ki közüllünk, az önként folyó jó ren-
 det, 's következésképpen a' Törvényes Szabadsá-
 got szerető, Kintseit alatta-valóinak szivekben hely-
 heztető Kegyelmes jó Fejedelmünk szentséges Kor-
 mányozása alatt, ama régi Poéta szavainak igazsá-
 gáról győződni: *Nusquam Libertas gratior exstat,*
quam sub Rege pio. Mellyet telyehítsen a' Mennyei
 irgalom, foghatatlan kegyelmessége szerint.

Tekintetes N. Tiszti Kar! A' szelid arany szabadságból folyó jó rendnek fenn-tartására N. Megyénk által törvényesen meg bizott kedves szolga 's Ör álló Tagjaim! *Pericles*, midőn Hivatalbéli kötelességeinek folytatásához kezdett, így szollittya vala meg magát: *Memento Pericles! liberis te imperatorum Græcis, atque Atheniensibus*, 's ennek szüntelenül elméjében forgatása által vitte kétség kívül azt véghez, hogy halálakor, tsendes és tapsoló lelki esmérettel, az halálos ágya körül állóknak azt mondhatta: hogy soha senkinek az *Athenæ*-béliek között, kormányozásának ideje alatt, gyász ruhának viselésére okot nem szolgáltatót. Ajánlom én is az Uraknak, 's Kegyelmeteknek egyen egyen, a' *Pericles* példájának követését; szollittsák-meg magokat, valamikor Hivatalbéli kötelességeiknek folytatásához kezdenek, mindenkor az ő módja szerint: *Emlékezzél meg, hogy szabad Népek, Magyaroknak és Nemeseinek kormányozására bizattattál-meg*. Bizonyos vagyok benne, hogy ha az én Tanátsomat követik az Urak, 's Kegyelmetek, szorosán fogják minden történetekben, a' Törvény' sinor mértékét követni, 's ahoz szabván kormányozásokat, a' N. Megyénk boldogítására hasznoson gyümölcstöző szelid szabadságnak lesznek, a' késő maradéktól, még hamvaikban is áldandó munkás eszközei: Mellyre segéllyen minket egyen egyen a' mindeneket legbőltsebben kormányozó Magótságban Ülőnek jobb Karja.

Minden-féle elegyes, külső Országokat illető dolgok.

A' Török Birodalomból. — Minekutánna meg értették volna az *Oláh* Orzági és *Moldovai Boérok*, hogy a' békeségnek kötési szerint ismét a' Török Birodalomnak vas jármái alá kéntelenítettnek nyakokat viszsa adni, már előre szemeik előtt forgatván a' rájuk következő kinos Sattzoltatásokat és halált, egy olly szivre-ható könyörgő Levelet bortsátottanak meg-egyezett akaratból H. *Potemkin*-hez,

hez, mellyből ki-ki könnyen által láthattya, melly terhesek lehettenek az ez előtt le-follyt időkben a' Portának azon vas veszszeji, mellyeket kivált azokkal a' Keresztényekkel szokott vólt éreztetni. kikre gyanuja vólt, hogy a' háborunak alkalmas-ságával, az ellenségnek tsak leg-kisebbet is kedveztenek.

„ Hatalmas Fejedelem! — *igy végzik-bé ezen meg-keseredett Boérok a' magok könyörgő Leveleket.* — Le borulunk lábaid eleébe, és szemeinket könny hullatásainkal ásztatva könyörgünk néked, fordítsad el róllunk azon veszedelmet, melly bennünket a' haláltól való félelemmel elborított. Könyörűly a' Kereszténységen, mellynek semmi esedezései után sem lehet az a' szerentséje, hogy a' kegyetlenektől számára kovátsoltatott lántzaktól magát meg szabaddítsa. Ha a' kegyetlen Végezés tsak ugyan azt akarja, hogy mi tovább is a' Törököknek Urasága alatt légyünk, vigyed véghez azt a' békefélségnek meg-kötésében, hogy a' Basák, ezek a' fattyu Uralkodók, ne onthassák ki tsak szabad kények szerint, 's alacsony boszszuságból a' mi véreinket. Ez, Uram! a' mi könyörgésünk: terjeszd elébe ezt a' Te Tzárnédnak, annak a' mindenható Ászszonynak; 's jelentsd-ki egyzersmind az egész Keresztény világ előtt a' mi szenvedéseinket. Békefélség Tenéked! 's a' t.

Tsak ugyan nagyot láttzatik a' Világ, valamint egyebekre, így szintén a' Török Birodalomra nézve is változni. A' mint a' Bukoresti Sept. 20 dikan indúlt Levelek bizonyittyák, nem a' régi Török pompával esett az ujj Oláh Országi Vajdának Szutzo Mihálynak-is a' nevezett hónapnak 9-dikén Bukereftibe való bé-menetele, 's az ő Oláhokhoz való maga viselete is, a' régiékhez képpest, tsupa szélsőségnek és emberi szeretetnek mondatik lenni, annyira, hogy a' Boérok-is minden tölle való félelmeket el-vesztvén, már tökéletes bizodalommal és jó reménységgel kezdenek hozzája lenni. Bukereftibe való bé-menetelekor éppen nem Fejedelmi és Gavalléri

valléri köntösben, hanem igen szegényül vólt öltözve. Egész készüllete egy néhány éppen nem pompáson nyergeltetett vezerek paripákból állott. Előtte 5 fő Boérok lovaglottanak, szekereken is kísérték egy néhányan, hátul ismét 300-an menének kísérsőbe ló háton utánna. Előbb semmi Török katonákat nem szemlélven az Oláhok véle jönni, nagyon örvendettének: de egy néhány napok múlva *Hafsán* Basát 400-ad magával a' Városba jöni látván, már ekkor az ő félelmek is megújult. Mindenek felett megrettentének, midőn e' következő parantsolatot hallának a' Fejedelem által közönségesé tétetni: — „ hogy egy fő Arzonság is drága köntösben, és egyéb drágaságokkal ekeskedve le botosított hajakkal magát az utzón megmutatni ne mérészelje; hogy a' borházak bezárassanak, és minden ember a' maga házába tartzkodjék. — Utoljára tétézte félelmeket Sept. 17 dikén az, hogy este közönséges parantsolatban hallották ki-hirdetni: — „ hogy más nap dél előtti 10 órakor, az első Boértól fogva az utolsóig, minden a' Fejedelem Udvarában jelennyek meg. — Már ekkor sírás és zokogás hallator minden házakban. — Eljövén tsak ugyan a' rendelt óra, megjelentenek mindenek a' parantsolatott helyen, és imé, mint megváltoztanak a' környülállások! — midőn némellyik közzüllök, életével, némellyik kedves Feleségével és gyermekeivel vélné, a' régibb idő béli példák szerint, a' Portának ilyen környülállások között áldozatot tenni, e' következő kegyelmes Patenst hallya fel-szóval el-olvasatni: —

„ Minekutánna a' Török Tsászfár ezen Országot ismét a' maga hatalma alá vette, mind azoknak meg akar kegyelmezni, valakik tsak ezen háborunak ideje alatt az ő méltósága ellen vétkeztek, 's mind ezeknek vétkes tselekedeteikről elfog felejtkezni: az Ország pedig 2 egész esztendő alatt szabad lészzen minden némű portziótól, tsupán tsak gabonát tartozik az Ország adni a' Tsászfári élés-
házak.

házakba] de kész pénz fizetésért. [Azonban egyszer mátszor nagy Tanács — az az *Diván* — fog a' Basának házában tartatni. „ — 19 dikben, midőn ezen Patens közönségesen fel-olvasatott, hozzá adatott az-is: — „ hogy senki-is valami Ts. és Királyi Jobbágnak bántására tovább ne legyen; mert különben fejével fizet, 's hogy ezen tze'llyát a' Basa inkább el-érhesse, senkinek az utzákon fegyveresen járnai szabad nem lészzen. „

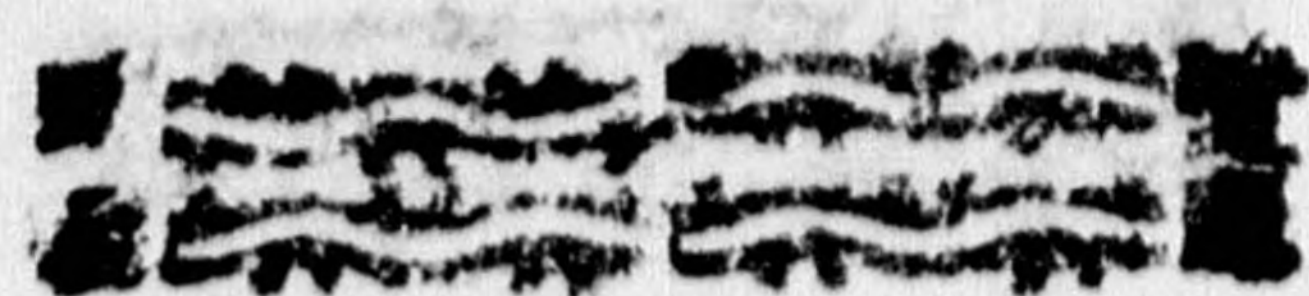
Midőn mind ezek után is látná a' Basa, hogy a' Boérok minden félelmeket tökéletesen le-nem tették, közönségesen ki-hirdettette: — hogy nintsen miért tartsanak tölle; Ő maga-is tsak vendég közöttök. Örvendjenek inkább, hogy nem háború, hanem béke'ség vagyon.

A' Frantziákról semmit egyebet most nem írhatunk, hanem hogy már *Hollándia* és *Anglia* megküldötte a' maga feleletét a' Frantziák Királynának azon jelentésére, hogy az ujj Constitutziót öaként, 's minden fel-tételek nélkül elfogadta. Ezen feleletek szerint, mind *Hollándia*, mind *Anglia* helybe hagyták a' Király tselekedetét, és örvendenek az ujj Constituzionak.

Tudósítások.

Bétsben ezen nevezetű ujj Könyv jött-ki: Ó és UJJ DACIA, az az: Erdélynek régi és mostani állapottyáról való Historia, a' mellyben elé adattatik ennek az Országnek régi és mostani Lakosainak eredete, nevezése, és némellyeknek el-enyészése a' Magyar Királyok, Vajdák, és Fejedelmek alatt való állapottyával egybe HUSZTI ANDRAS által, mellyet Mutató Táblával meg-bővítvén, a' maga költségén ki adta *Diénes Sámuel*. E' Könyv közép nagyságu nyoltzadba van nyomtatva, és 21 árkusból áll; mellyet 1-ső Novembertől fogva a' *Magyar Kurirnál* lehet fel-találni. Az árra itt helybe 1 Rtorint, melynek ha az érdeme fel-vétetik, egy Tallért ugy meg ér mint egy penzt.

Tudtokra adatik mindeneknek, hogy a' Gróf *Berthold* Creditorai, *Nagy Szombathban* azon Gróf *Berthold* házat, melly az ehez tartozó három nagy darab Szöllökkel, Múlató-házzal, és Kápolnával edgyütt, a' nevezett Creditoroknak számára fok elz-tendőknek előtte *Nagy Szombathban* törvényesen exequaltatott, e' folyó elz-tendőben, a' folyó hónap-nak 28 dik napján *Kotyavetye* által áruba fogják botsáttani: a' kinek tehát ezen háznak vagy Szöllök-nek vásárához kedve lészzen, jelennyék-meg a' ne-vezett napon *Nagy Szombathban* a' *Kotyavetyén*.

Pesten a' *Vátszi* uttzában, *Söttér* házában, *Lindauer* János Könyv-árosnál, a' következő ujj Könyvetskék, avagy Futó Darabok találtatnak:

Valéria és Scipio: avagy a' *Toskánai Változások*. Egy szép és tanúlságos Történet. 20 kr.

A' Nemes Magyar Nemzethez rövid emlékez-tető-Beszéd, mellyben meg mutattatik, hogy Ma-gyar Országban lehet, 's kell is a' *Magyar Nyelvet* és a' Magyar Tanításokat fel állítani, és hogy az Univerfitásnak *Pest* leg-jobb Helye. 15 kr.

Második *Leopold* Tsászárnak és Királyunknak, ő Felségének Rendelése a' Magyar Országban lévő Vallásokról. *Szent András' Havának* 7-dik napján, 1790. 7 kr.

Az Anglus és Magyar Igazgatásnak (ország-lás-nak) Egybenvetése. 15 kr.

Prokurátor *Simon* és *Vinkler* a' más Vilá-gon. 15. kr.

A' jó Magyarhoz: Versek. 7 kr.

Magyar és Erdély Orzágnak rövid Ismére-te. 51 kr.

Egy Plébánusnak a' Bőjtről rövid *Kiss Elméle-kedése*. 18 kr.